

Ką reikia žinoti priimant mokinį / studentą atlikti praktiką
Ši informacija padės Jums geriau suprasti Jūsų įmonės, įstaigos ar organizacijos pareigas, susijusias su mokinio / studento praktika, ir išvengti galimų pažeidimų.

Studento praktika

Kas yra studentas?

Kokiais atvejais galima priimti studentą atlikti praktiką?

Kokie reikalavimai nustatyti studento praktikai?

Kokios yra studento pareigos?

Kokiais atvejais studento praktika laikytina nelegaliu darbu?

Mokinio praktika

Kas yra mokinys?

Kokiais atvejais galima priimti mokinį atlikti praktiką?

Kokie reikalavimai nustatyti mokinio praktikai?

Kokios yra mokinio pareigos?

Ar yra papildomų reikalavimų asmens iki aštuoniolikos metų praktikai?

Kas yra studentas?

Studentas – asmuo, studijuojantis aukštojoje mokykloje pagal studijų programą arba doktorantūroje.

Kokiais atvejais galima priimti studentą atlikti praktiką?

Studentas praktiką gali atlikti, kai:

1. studento studijų programoje yra numatyta praktika;
2. tarp įmonės, įstaigos ar organizacijos, kurioje studentas atliks praktiką, studento ir aukštosios mokyklos, kurioje jis studijuoja, sudaryta trišalė studento praktinio mokymo sutartis, kurios pavyzdinė forma yra patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu.

Kokie reikalavimai nustatyti studento praktikai?

Priimanti įmonė, įstaiga ar organizacija, kurioje studentas atliks praktiką, įsipareigoja:

- suteikti studentui praktinio mokymo vietą, sudaryti sąlygas praktikos planui (programai) įgyvendinti, aprūpinti praktikos planui (programai) įgyvendinti reikalinga informacija ir neatitraukti studento nuo praktinio mokymo užduočių vykdymo;
- užtikrinti, kad studentui būtų paskirtas praktikos vadovu kvalifikuotas darbuotojas (arba valstybės tarnautojas), turintis ne mažesnę kaip 3 metų atitinkamo darbo stažą, su kuriuo studentas detalizuoja praktikos planą (programą), kuris vykdo praktikos priežiūrą, jai pasibaigus, ją įvertina;
- organizuoti būtinus darbuotojų saugos ir sveikatos bei priešgaisrinės saugos instruktažus;
- vadovaudamasi priimančioje organizacijoje nustatyta tvarka ir susitarimu su aukštąja mokykla dėl darbo tvarkos ir sąlygų, užtikrinti studentui darbuotojų saugos ir sveikatos bei higienos normas atitinkančias darbo sąlygas, prirėkus aprūpinti studentą praktikai atlikti būtinais darbo įrankiais, darbo drabužiais ir darbo avalyne, kitomis asmeninėmis ir kolektyvinėmis darbuotojų saugos ir sveikatos priemonėmis;
- skirti studentui su studijų bei praktinio mokymo specifika susijusias užduotis bei užtikrinti, kad nebūtų skiriamos su studijų bei praktinio mokymo specifika nesusijusias užduotys nequalifikuotam darbui atlikti;
- informuoti aukštąją mokyklą apie atliekamos praktikos eigą ir atsižvelgiant į praktikos vadovo įvertinimą išduoti dokumentą apie studento atliktą praktiką;
- informuoti studentą, kuri praktikos metu suteikiama informacija yra priimančios organizacijos komercinė arba kita paslaptis, neplatinama už priimančios organizacijos ribų, bei apie už šios informacijos platinimą taikomas baudas (jei tokios yra numatytos vidaus dokumentuose).

Kokios yra studento pareigos?

Studentas įsipareigoja:

- per sutartyje nustatytą terminą, bet ne vėliau kaip iki praktikos pradžios, parengti praktikos planą (programą) ir suderinti su aukštosios mokyklos paskirtu praktikos vadovu, ne vėliau kaip per pirmąją praktikos dieną detalizuoti praktikos planą (programą) su priimančios organizacijos paskirtu praktikos vadovu;
 - uoliai vykdyti praktinio mokymo užduotis; neatvykus į praktiką priimančioje organizacijoje, nedelsiant pranešti apie tai praktikos vadovams, nurodydamas priežastį, o ligos atveju – pateikti gydytojo pažymą;
 - laikytis priimančios organizacijos steigimo ir veiklos dokumentų, darbo tvarkos taisyklių, susitarimo su aukštąja mokykla dėl darbo tvarkos ir sąlygų nuostatų; laikyti paslapyje priimančios organizacijos komercines ir kitas paslaptis bei informaciją, kurią nurodo priimanči organizacija;
 - tausoti priimančios organizacijos turtą, už padarytą materialinę žalą atsakyti įstatymų nustatyta tvarka;
 - laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos bei priešgaisrinės apsaugos taisyklių reikalavimų;
 - informuoti aukštąją mokyklą, jei praktikos atlikimo laikotarpiu yra skiriamos su studijų bei praktinio mokymo specifika nesusijusias užduotys nequalifikuotam darbui atlikti, jei priimanči organizacija nesudaro sąlygų praktikos planui (programai) įgyvendinti;
 - parengti praktikos ataskaitą pagal aukštosios mokyklos nustatytus reikalavimus, pateikti ją aukštosios mokyklos paskirtam praktikos vadovui.
- Priimanči organizacija turi teisę leisti studentui savarankiškai, be praktikos vadovo pagalbos, atlikti jam pavestas funkcijas dalyvaujant gamyboje arba teikiant paslaugas tik tais atvejais, jeigu priimanči organizacija sudaro su studentu trumpalaikę darbo sutartį teisės aktų nustatyta tvarka. Rezidentų praktinio mokymo atveju šis punktas gali būti netaikomas, vadovaujantis medicinos, odontologijos ir veterinarinės medicinos rezidentūrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.

Kas yra mokinys?

Mokinys – asmuo, kuris mokosi pagal profesinio mokymo programas.

Kokios yra mokymo organizavimo formos?

- Mokyklinė profesinio mokymo organizavimo forma – profesinio mokymo organizavimo būdas, kai mokymas vykdomas profesinio mokymo įstaigoje ar kitoje mokykloje.
- Praktinis profesinis mokymas – profesinio mokymo teikėjo teikiamas mokymas, kai profesiniai įgūdžiai ugdomi ir formuojami jo paties patalpose, aprūpintose būtinais profesinio mokymo kokybei užtikrinti materialiaisiais išteklių, ir profesiniai įgūdžiai formuojami ir įtvirtinami realioje darbo vietoje.
- Pameistrystės profesinio mokymo organizavimo forma – profesinio mokymo organizavimo būdas, kai mokymas ar jo dalis vykdoma darbo vietoje: įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, ūkininko ūkyje, pas laisvąjį mokytoją.
- Teorinis mokymas gali būti vykdomas profesinio mokymo įstaigoje, profesinio mokymo teikėjui sudarius su ja ir mokiniu profesinio mokymo sutartį, arba tik darbo vietoje, jeigu profesinio mokymo teikėjas nesudaro profesinio mokymo sutarties su profesinio mokymo įstaiga, tačiau užtikrina sąlygas teoriniam arba neformaliajam profesiniam mokymui darbo vietoje.

Kokiais atvejais galima priimti mokinį atlikti praktiką?

Praktinis mokymas gali būti vykdomas mokinio darbo vietoje, kai:

1. mokiniui taikoma mokyklinė profesinio mokymo organizavimo forma;
2. sudaryta profesinio mokymo sutartis tarp profesinio mokymo įstaigos ar kitos mokyklos ir įmonės, įstaigos, organizacijos, kuriai profesinis mokymas nėra pagrindinė veikla, ūkininko ūkio, laisvojo mokytojo švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

Kai mokiniui taikoma profesinio mokymo pameistrystės forma, su juo turi būti sudarytos profesinio mokymo ir darbo sutartys.

Kokie reikalavimai nustatyti mokinio praktikai?

Mokyklinio profesinio mokymo organizavimo forma. Profesinio mokymo organizatorius įsipareigoja:

- sudaryti sąlygas mokiniui mokytis pagal mokymo planą ir profesinio mokymo programos ar jos modulio reikalavimus;
- užtikrinti mokinio mokymosi vietos atitiktį saugos, sveikatos, priešgaisriniais ir higienos reikalavimams;
- supažindinti mokinį su profesinio mokymo programa ar jos modulių ir mokymo tvarka;
- supažindinti mokinį pasirašytinai su profesinio mokymo teikėjo vidaus tvarką reglamentuojančiais dokumentais;
- užtikrinti mokinio mokymosi pasiekimų nešališką įvertinimą ir išduoti reikiamus mokymosi pasiekimų dokumentus;
- teikti mokiniui konsultacijas mokymosi ir mokymosi pasiekimų vertinimo klausimais.

Pameistrystės profesinio mokymo organizavimo forma. Profesinio mokymo pameistrystės organizatorius įsipareigoja:

- sudaryti su pameistrių darbo sutartį pameistrystės profesinio mokymo organizavimo formos profesinio mokymo sutarties galiojimo laikotarpiui;
- sudaryti sąlygas pameistriui mokytis darbo vietoje pagal mokymo planą ir programos ar jos modulio reikalavimus;
- užtikrinti, kad pameistriui skiriamos darbo užduotys leistų pasiekti mokymo programoje ar jos modulyje numatytus mokymosi tikslus;
- kartu su profesinio mokymo įstaiga vertinti pameistrių mokymosi pasiekimus;
- užtikrinti pameistrinio darbo vietos atitiktį saugos, sveikatos, priešgaisriniais ir higienos reikalavimams;
- supažindinti pameistrį su pameistrystės organizatoriaus vidaus tvarką reglamentuojančiais dokumentais;
- paskirti kompetentingą asmenį (meistrą) pameistriui mokytis darbo vietoje;
- pameistrinio darbo laikui skirti jam laiko mokytis profesinio mokymo įstaigoje pagal mokymo planą.

Kokios yra mokinio pareigos?

Mokyklinio profesinio mokymo organizavimo forma. Mokinys įsipareigoja:

- mokytis pagal mokymo planą ir profesinio mokymo programos ar jos modulio reikalavimus;
- laikytis saugos, sveikatos, priešgaisrinių ir higienos reikalavimų;
- laikytis profesinio mokymo teikėjo vidaus tvarką reglamentuojančių dokumentų.

Pameistrystės profesinio mokymo organizavimo forma. Mokinys (pameistris) įsipareigoja:

- mokytis pagal mokymosi planą ir programos ar jos modulio reikalavimus;
- dirbti pas pameistrystės organizatorių darbo sutartyje numatytu laikotarpiu ir sąlygomis;
- laikytis darbo sutartyje nustatytų įsipareigojimų;
- laikytis saugos, sveikatos, priešgaisrinių ir higienos reikalavimų;
- laikytis pameistrystės organizatoriaus ir profesinio mokymo įstaigos vidaus tvarką reglamentuojančių dokumentų.

Jei mokinys yra asmuo iki aštuoniolikos metų

Jauni asmenys iki aštuoniolikos metų negali būti praktiškai mokomi atlikti darbus, jeigu:

- dėl objektyvių priežasčių jie nėra fiziškai ar psichologiškai pajėgūs dirbti darbo ar atlikti praktinio mokymo užduočių;
- darbas ar praktinis mokymas susiję su kenksmingų veiksnių poveikiu, įskaitant toksiškus ir kancerogeninius, mutageninius veiksnius, toksinio poveikio reprodukcijai veiksnius ir veiksnius, galinčius koku nors kitu būdu visam gyvenimui pakenkti žmogaus sveikatai;
- darbas ar praktinis mokymas susiję su kenksmingu spinduliuotės poveikiu;
- darbas ar praktinis mokymas susiję su nelaimingų atsitikimų rizika, kuri gali būti neatpažinta ar jos neišvengta dėl asmenų iki aštuoniolikos metų nepakankamo dėmesio saugai arba patirties ar mokymo stokos;
- darbas ar praktinis mokymas susiję su rizika sveikatai dėl labai didelio šalčio ar karščio arba triukšmo, vibracijos, ergonominių veiksnių.

Draudžiama asmenis iki aštuoniolikos metų praktiškai mokytis atlikti darbus, nurodytus Draudžiamų dirbti darbų, sveikatai pavojingų ir kenksmingų veiksnių sąrašė.

Ar privalomas mokiniams – asmenims iki aštuoniolikos metų sveikatos tikrinimas?

Prieš pradėdamas mokymo programoje numatytą mokymąsi, asmuo iki aštuoniolikos metų turi pasitikrinti sveikatą asmens sveikatos priežiūros įstaigoje teisės aktuose nustatyta tvarka ir pateikti asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotą medicininę pažymą praktinio mokymo organizatoriui.

Koks darbo ir poilsio laikas nustatomas mokiniams – jauniems asmenims?

Praktinio mokymo laikas negali trukti ilgiau kaip 8 valandas per parą (kartu su kasdiene pamokų (paskaitų) trukme) ir ne ilgiau kaip 40 valandų per savaitę (kartu su savaitės pamokų (paskaitų) trukme). Praktinis mokymas nakties laiku draudžiamas. Paros nepertraukiamo poilsio laikas per 24 valandų laikotarpį privalo būti ne trumpesnis kaip 12 valandų paeiliui, vaikams (nuo 14 iki 16 metų) – privalo būti ne trumpesnis kaip 14 valandų paeiliui, ir apimti laiką nuo 22 valandos vakaro iki 6 valandos ryto. Savaitės nepertraukiamo poilsio trukmė turi būti ne mažiau nei 2 poilsio dienos paeiliui per savaitę, viena iš jų turi būti sekmadienį.

Jauniems asmenims turi būti suteikta pertrauka pailsėti ir pavalgyti, kurios trukmė – ne ilgesnė kaip 2 valandos ir ne trumpesnė kaip 30 minučių, ne vėliau kaip po 4 valandų nuo praktinio mokymo profesinio mokymo įstaigoje ar įmonėje pradžios. Papildomą 30 minučių trukmės pertrauką, įskaitomą į praktinio mokymo laiką, privaloma suteikti jauniems asmenims, kurių praktinis mokymas įmonėje trunka ilgiau kaip 4 valandas.

Kokie papildomi reikalavimai asmens iki aštuoniolikos metų praktikai?

- Asmenis iki aštuoniolikos metų privaloma instruktuoti prieš praktinį mokymą, prirėikus – ir bet kuriuo praktinio mokymo metu, kad jie būtų apsaugoti nuo nelaimingų atsitikimų darbe ar kito poveikio sveikatai, įgytų žinių, kaip saugiai atlikti darbus. Atliekant instruktavimą, asmenims iki aštuoniolikos metų būtina paaiškinti ir akivaizdžiai parodyti, kaip saugiai atlikti kiekvieną praktinio darbo operaciją, jie turi būti supažindinti su priešgaisrinės saugos reikalavimais profesinio mokymo teikėjo patalpose.
- Kai praktinis mokymas vykdomas darbo vietoje, atliekant instruktavimą, asmuo iki aštuoniolikos metų supažindinamas su darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimais, taikomais toje įmonėje, taip pat su įmonėje esančiais pavojingais objektais ar pavojingomis zonomis, naudojamais saugos ir sveikatos ženklais. Supažindinus su saugos ir sveikatos ženklais, apklausos būdu turi būti įsitikinta, ar asmuo iki aštuoniolikos metų žino kiekvieno įmonėje naudojamo ženklo paskirtį. Asmeniui iki aštuoniolikos metų būtina paaiškinti ir akivaizdžiai parodyti, kaip saugiai atlikti kiekvieną darbo operaciją praktinio mokymo metu, jis turi būti supažindintas su priešgaisrinės saugos reikalavimais įmonėje, taip pat su įmonės ir jos padalinių darbuotojų evakuavimo gaisro ar stichinių nelaimių atveju planais.

Kokiais atvejais mokinio praktika laikytina nelegaliu darbu?

Svarbu žinoti, kad jei su mokiniu, esant sudarytai Pameistrystės profesinio mokymo organizavimo formos profesinio mokymo sutarčiai, nėra sudaryta darbo sutartis, toks darbas laikytinas nelegaliu.

Nelegalus darbas užtraukia baudą darbdaviams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno tūkstančio iki penkių tūkstančių eurų.

Šis administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą darbdaviams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo penkių tūkstančių iki šešių tūkstančių eurų.

Daugiau informacijos:

- Lietuvos Respublikos darbo kodeksas
- Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas
- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas
- Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas
- Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 28 d. nutarimas Nr. 518 „Dėl asmenų iki aštuoniolikos metų įdarbinimo, darbo ir profesinio parengimo organizavimo tvarkos, vaikų įdarbinimo sąlygų aprašo patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 16 d. Nr. V-1011 „Dėl studento praktinio mokymo pavyzdinės sutarties formos patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. balandžio 13 d. Nr. V-512/A1-142 „Dėl reikalavimų profesinio mokymo sutartims ir jų registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
- Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas.

Valstybinė darbo inspekcija (Algirdo g. 19, Vilnius) konsultuoja: (8 5) 213 9772
I-IV – nuo 9 val. iki 16 val., V – nuo 9 val. iki 15 val. Pertrauka – nuo 12 val. iki 13 val.
Taip pat galite siųsti elektroninius paklausimus, kurių formą rasite interneto tinklapyje adresu www.vdi.lt